

ΤΟ ΠΑΡΑΔΟΞΟ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ: ΓΙΑΤΙ ΟΙ ΑΓΟΡΕΣ ΑΡΧΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΔΙΣΤΑΚΤΙΚΑ ;

Αρθρογράφος: Ζωή Οικονόμου
Μέλος Γραμματείας του ΣΕΔ

Το φαινόμενο της Δευτέρας, γνωστό και ως "Monday Effect", είναι ένα από τα πιο ενδιαφέροντα και πολυσυζητημένα θέματα στη χρηματοοικονομική επιστήμη. Αφορά την τάση των χρηματιστηρίων να καταγράφουν χαμηλότερες αποδόσεις – ή ακόμη και αρνητικές – τις Δευτέρες, σε σύγκριση με τις υπόλοιπες ημέρες της εβδομάδας. Αυτό το φαινόμενο παρατηρείται εδώ και δεκαετίες και έχει προκαλέσει πολλές συζητήσεις σχετικά με τις αιτίες, τη φύση του, αλλά και τις επιπτώσεις του στην επενδυτική στρατηγική.

Η αρχική αναφορά του φαινομένου εμφανίστηκε σε έρευνες της δεκαετίας του 1970. Οι μελετητές εντόπισαν ότι, στατιστικά, οι αποδόσεις των μετοχών ήταν χαμηλότερες τη Δευτέρα σε σχέση με τις άλλες ημέρες της εβδομάδας. Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι αυτή η τάση φαινόταν να ισχύει τόσο για τις Ηνωμένες Πολιτείες όσο και για άλλες διεθνείς αγορές. Παρότι τα δεδομένα έχουν μεταβληθεί με την πάροδο του χρόνου, το φαινόμενο εξακολουθεί να παραμένει στο επίκεντρο της προσοχής.

Οι λόγοι πίσω από το φαινόμενο της Δευτέρας δεν είναι απόλυτα ξεκάθαροι και παραμένουν αντικείμενο συζήτησης. Μία από τις βασικές θεωρίες είναι ψυχολογική: οι επενδυτές τείνουν να είναι πιο συντηρητικοί ή απαισιόδοξοι τη Δευτέρα, μετά το σαββατοκύριακο, οδηγώντας σε περισσότερες πωλήσεις και, κατ' επέκταση, σε πτώση των τιμών των μετοχών. Μια άλλη θεωρία εστιάζει στο χρονισμό των εταιρικών ανακοινώσεων. Οι εταιρείες συχνά δημοσιεύουν αρνητικές ειδήσεις την Παρασκευή μετά το κλείσιμο της αγοράς, ώστε να μετριάσουν τις άμεσες αντιδράσεις. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι επιπτώσεις αυτών των ανακοινώσεων να φαίνονται στις τιμές τη Δευτέρα.

Παράλληλα, υπάρχουν και οικονομικές εξηγήσεις που συνδέονται με τη ροή κεφαλαίων και την αργή επανεκκίνηση της αγοράς μετά το διήμερο κλείσιμο. Οι επενδυτές θεσμικού χαρακτήρα, που συχνά αποτελούν τη ραχοκοκαλιά των αγορών, μπορεί να χρειάζονται περισσότερο χρόνο τη Δευτέρα για να αναλύσουν δεδομένα ή να αναπροσαρμόσουν τις θέσεις τους, γεγονός που ενισχύει τη μεταβλητότητα.

Ωστόσο, το φαινόμενο δεν είναι σταθερό, και η παρουσία του έχει αμβλυνθεί σε πολλές αγορές τις τελευταίες δεκαετίες. Η βελτίωση στην πρόσβαση των επενδυτών σε πληροφορίες, η ψηφιοποίηση των αγορών, αλλά και η αυξημένη συμμετοχή των αλγοριθμικών συναλλαγών, έχουν μειώσει σε μεγάλο βαθμό τέτοιου είδους "ανωμαλίες". Παρ' όλα αυτά, ορισμένοι επενδυτές εξακολουθούν να θεωρούν τη Δευτέρα ως μια ευκαιρία για αγορά μετοχών σε χαμηλότερες τιμές, ειδικά σε αγορές όπου το φαινόμενο παραμένει αισθητό.

Στην πράξη, το φαινόμενο της Δευτέρας εγείρει ενδιαφέροντα ερωτήματα για τη στρατηγική και τη συμπεριφορά των επενδυτών. Είναι μια υπενθύμιση ότι οι αγορές δεν είναι πάντα απόλυτα ορθολογικές και ότι ψυχολογικοί παράγοντες, καθώς και παράγοντες συνθηκών αγοράς, μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τις κινήσεις τους. Ενώ οι επαγγελματίες επενδυτές ενδέχεται να μην δίνουν ιδιαίτερη έμφαση σε τέτοιες ανωμαλίες, το φαινόμενο της Δευτέρας συνεχίζει να αποτελεί σημείο αναφοράς για όσους ενδιαφέρονται να κατανοήσουν βαθύτερα τη δυναμική των αγορών.

Εν τέλει, το φαινόμενο της Δευτέρας είναι ένα ακόμα παράδειγμα της σύνθετης αλληλεπίδρασης μεταξύ ανθρώπινης συμπεριφοράς και οικονομικών συστημάτων. Αν και η εποχή των "εύκολων κερδών" μέσω της εκμετάλλευσης τέτοιων ανωμαλιών έχει περάσει, η κατανόηση αυτών των φαινομένων μπορεί να προσφέρει χρήσιμες γνώσεις για τη λειτουργία των αγορών και την ψυχολογία των συμμετεχόντων.

Πηγές:

Γκλεζάκου, Τ. (2007). Το φαινόμενο της Δευτέρας (Master's thesis).

Βέργος, Π. (2014). Φαινόμενα εποχικότητας στο Χρηματιστήριο αξιών Αθηνών: τα φαινόμενα Δευτέρας και Ιανουαρίου (Doctoral dissertation, ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας).

Ζυγούρα, Π. Συμπεριφορική χρηματοοικονομική: μία εφαρμογή της στο χρηματιστήριο αξιών Αθηνών.

Κομισόπουλος, Γ. (2000). Ανωμαλίες στην κεφαλαιαγορά, το φαινόμενο της ημέρας της εβδομάδας: η περίπτωση του ΧΑΑ.